

Intravenös användning och minimering av risker

Publicerad 7.8.2007. Uppdaterad 1.11.2011

Injicering av droger och läkemedel rekommenderas inte. Läkemedel som är avsedda att intas oralt äventyrar i intravenös användning alltid hälsan. I dessa fall är risken för överdosering, infektioner och smittsamma sjukdomar stor. Om läkemedlen ändå injiceras, lönar det sig att fästa uppmärksamhet vid renligheten, injiceringsställena, -tekniken och -instrumenten.

Tvätta omsorgsfullt händerna med tvål och rikligt med vatten före injiceringen. Det utrymme där drogen tillverkas och används ska vara så rent som möjligt. De injiceringsinstrument som används ska alltid vara oanvända så att risken för hiv- och/eller hepatitmitta minskar. Till de rena instrumenten hör förutom nål och spruta också egna klickkoppar och filter som absolut ska vara oanvända. Vi rekommenderar också en hepatitvaccination.

Det har konstaterats att ett filter är till nytta vid injiceringen. Genom filtrering kan bindämnen elimineras från läkemedlen, till exempel majsstärkelse, som orsakar skador på blodkärlen. Bindämnena samlas i blodkärlen och skadar på detta sätt det normala blodomloppet. Bindämnena går vidare till de små blodkärlen som transporterar blod till bland annat ögonbotten. Om blodkärlen i ögonbotten med tiden täpps till, leder det till blindhet.

I Storbritannien har olika filters effektivitet jämförts i ett test. Jämförelseobjekten var åtta filter som inkluderade allt mellan tobaksfilter och filter som säljs. Topp två i testet var det filter som säljs på hälsorådgivningen Vinkki (filtreringsprocent 98) och Dental-tandläkarens filter (filtreringsprocent 86). Enligt testet hade de avgiftsfria filtren från rådgivningarna en filtreringsprocent på 56–86 och ett tobaksfilter filtreringsprocenten 22.

I testet användes ett läkemedel som används som substitutionsbehandlingsläkemedel för opiatberoende. Efter testet hittades inga mätbara mängder verksamma substanser i filtret. Detta testresultat talar för nyttan av att använda filter.

Rätt injiceringsteknik omfattar val av injiceringsställe. Med tanke på blodkärlens fortsatta funktionsförmåga är det viktigt att lära sig detta. Olika injiceringsställena ska väljas så att det hål som nålen gör i blodkärllet hinner läka. Om blodkärllet inte läker före följande injicering, kan det leda till blodkärlsinfektioner, blödande blodkärl eller förlust av blodkärllet.

När blodkärlen försvagas leder det till användningssätt som med tanke på infektioner innebär ytterligare risker, till exempel injicering i en muskel eller i de stora blodkärlen. Vid injicering i en muskel kan hud- och vävnadsskadorna bli djupa.

Injicera aldrig i huvudet, könsorganen eller halsen. Särskilt stora risker anknyter till injicering på halsområdet, eftersom blodkärlen i halsen står i förbindelse med de stora blodkärlen, och bakterier mycket snabbt kan sprida sig till exempelvis hjärtmuskeln. Injicering i artärerna kan leda till allvarliga vävnadsskador, till och med kallbrand. Också i Finland har man varit tvungen att amputera fingrar, händer och till och med fötter på grund av skador på blodkärlen som orsakats av injicering.

Det rekommenderas att en läkemedelsberoende person testar mindre skadliga användningsätt än injicering. Vi rekommenderar de [rådgivningar](#) och [drogtjänster](#) som står till buds.

Aino Rukkila
socialterapeut,
Vinkki i Esbo

Uppdaterad 1.11.2011:

Tuija Vilkkö

HvM, psyk. sjuksköterska, utvecklingskoordinator

Rävvägens specialpoliklinik/Träskända socialsjukhus

Byt injiceringsställe

När du sticker en nål i din hud bildas ett hål som måste läka. Det samma gäller dina blodkärl.

Om dina blodkärl inte får läka, kan följande symtom uppstå:

- blodkärlet försvinner
- infektioner, varbildningar
- blodkärlen börjar blöda på grund av en misslyckad injicering
- om en nål sticks in i ett hål som inte har läkt kan en blodpropp uppstå, och denna kan flytta sig till exempelvis hjärnan.

Injicering och val av injiceringsställe

- Det är bäst att växla mellan blodkärlen. Det tar minst några dagar för ett blodkärl att läka. Ju längre ett blodkärl får vila, desto bättre.
- Om du använder samma blodkärl, injicera i förhållande till det föregående injiceringsstället framåt från flödesriktningen (närmast hjärtat). Då hindrar du att en blodpropp uppstår och förebygger infektioner.
- Om du själv sticker en nål i ditt blodkärl, öva injiceringen också med andra handen. På detta sätt har du fler möjligheter.
- Sträva efter att alltid använda en åtsnörande binda. Då blir det lättare att hitta blodkärlet. Ta bort bindan innan du trycker in kolven. Om bindan sitter kvar under injiceringen kan det uppstå ett alltför stort tryck, och då kan du förlora blodkärlet.

Lugna ner din situation

Det rekommenderas att du byter injiceringsställe, men ibland syns inte blodkärlen eller också finns det inte tid att söka dem.

Tänk

Handla förnuftigt även om du har bråttom, hasta inte med injiceringen. Spara de "lätta" injiceringsställena till tidpunkter då du vet att du inte har tid.

Injicera inte i handryggarna, de är känsliga och du kan förlora din hand. Om du drabbas av panik, kan du förstöra dina blodkärl. Andas djupt. Försök lugna ner dig.

Kom ihåg!

Om du använder narkotika intravenöst, försök hitta ett väl upplyst utrymme. Planera på förhand. Om du injicerar dig själv, använd alltid en ny nål. En vass nål sparar mycket användningsyta i blodkärlen. En tunnare nål orsakar mindre vävnadsskador. Undvik att injicera läkemedel. Det bästa sättet att göra sig av med använda injiceringsinstrument är att föra dem till närmaste Hälsorådgivning.

link

Källa till webbadress:<https://paihdelinkki.fi/sv/databank/informationssnuttar/missbruk-och-halsa/intravenos-anvandning-och-minimering-av-risker>